

Херсонська державна морська академія		Система менеджменту якості	04-297-2026 Версія № 2
ЗМІНА: 0	ВИДАННЯ: 25.02.2026	ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ	
		Стор. 1 з 19	

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**ХЕРСОНСЬКА ДЕРЖАВНА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ**

**ПОГОДЖУЮ**

Перший проректор  
Херсонської державної  
морської академії



Олена ДЯГИЛЕР

26.03.2026 р.

**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Ректор  
Херсонської державної  
морської академії



Віктор ГУССВ



**ПОЛОЖЕННЯ**  
**ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**  
**ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**  
**ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ**  
**СМЯ 04-297-2026**  
**Версія № 2**

**СХВАЛЕНО**

радою із забезпечення якості  
освітньої діяльності та якості освіти  
Херсонської державної  
морської академії  
протокол від 23.03.2026 р. № 4  
Голова ради



Олена ДЯГИЛІЕВА

**СХВАЛЕНО**

вченою радою  
Херсонської державної  
морської академії  
протокол від 26.03.2026 р. № 11  
учений секретар



Мар'яна БАБИШЕНА

Введено в дію наказом  
від 26.03.2026 р. № 58

**Херсон–2026**

Херсонська державна морська академія		Система менеджменту якості	04-297-2026 Версія № 2
ЗМІНА: 0	ВИДАННЯ: 25.02.2026	ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ	Стор. 2 з 19

## ЗМІСТ

Передмова

1. Площина застосування	3
2. Нормативні посилання	4
3. Терміни, визначення, скорочення	4
4. Загальні положення	5
5. Форми, види і зміст самостійної роботи	6
6. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення виконання самостійної роботи	9
7. Організація самостійної роботи	10
8. Керівництво самостійною роботою здобувачів вищої освіти	11
9. Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи	12
10. Контроль і оцінювання самостійної роботи	13
11. Прикінцеві положення	15

Аркуш розсилки

Аркуш ознайомлення

Аркуш обліку змін

Аркуш обліку періодичних перевірок

Херсонська державна морська академія		Система менеджменту якості	04-297-2026 Версія № 2
ЗМІНА: 0	ВИДАННЯ: 25.02.2026	ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ	Стор. 3 з 19

## ПЕРЕДМОВА

1. Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти Херсонської державної морської академії (далі – Положення) розроблено завідувачем навчально-методичного відділу ХДМА Валентиною ЧЕРНЕНКО, методистом навчально-методичного відділу ХДМА Тетяною ТИМОФЕЄВОЮ.
2. Положення схвалюється вченою радою ХДМА.
3. Положення затверджується ректором ХДМА та вводиться в дію наказом
4. Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти Херсонської державної морської академії розміщується в Електронному каталозі чинної бази ХДМА та Реєстрі внутрішніх нормативних документів ХДМА.
5. Оновлення Положення проводиться з інтервалом, що не перевищує п'ять років.
6. Зміни до Положення вносяться відповідно до нормативних вимог за результатами практичного впровадження його в освітній процес Херсонської державної морської академії відповідно до нормативних вимог.

## 1. ПЛОЩИНА ЗАСТОСУВАННЯ

- 1.1. Положення визначає основні засади організації самостійної роботи здобувачів освіти бакалаврського та магістерського рівнів вищої освіти у ХДМА з метою забезпечення високої якості та ефективності освітнього процесу.
- 1.2. Положення є внутрішнім нормативним документом ХДМА, який встановлює єдині вимоги до організації самостійної роботи здобувачів та визначає повноваження учасників освітнього процесу щодо її реалізації.
- 1.3. Положення є актуальним для всіх науково-педагогічних і педагогічних працівників Херсонської державної морської академії.
- 1.4. Положення може бути надано для перевірки та огляду, ознайомлення іншим підприємствам, установам, організаціям, роботодавцям, державним органам, органам місцевого самоврядування, аудиторам із сертифікації якості та ін. відповідно до офіційно визначеної академією процедури, що не суперечить законодавству України.

Херсонська державна морська академія		Система менеджменту якості	04-297-2026 Версія № 2
ЗМІНА: 0	ВИДАННЯ: 25.02.2026	ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ	Стор. 4 з 19

## 2. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Положення розроблено з урахуванням вимог таких нормативних документів:

- ДСТУ ISO 9001:2015 «Системи управління якістю. Вимоги»;
- ДСТУ 3017:2015 «Видання. Основні види. Терміни та визначення»;
- Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII (ред. від 01.01.2026 р.);
- Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р № 1556-VII (ред. від 01.01.2026р.);
- Настанова з якості ХДМА;
- ДП Управління документацією;
- Порядок розробки нормативних документів, які регламентують діяльність ХДМА;
- Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area);
- Положення про організацію освітнього процесу в ХДМА;
- Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 №389- VIII (зі змінами);
- Інші нормативно-правові акти з питань освіти.

## 3. ТЕРМІНИ, ВИЗНАЧЕННЯ, СКОРОЧЕННЯ

3.1. У Положенні терміни вживаються у такому значенні:

**Викладач** – науково-педагогічний/педагогічний працівник ХДМА, який на професійній основі здійснює освітню діяльність, забезпечує викладання освітніх компонентів та здійснює керівництво (супровід/консультування) самостійною роботою здобувачів вищої освіти.

3.2. Скорочення:

**ВО** – вища освіта;

**Здобувач ВО, здобувач** – здобувач вищої освіти;

**ОК** – освітній компонент;

**ОП** – освітня програма;

**СР** – самостійна робота;

**ХДМА, академія** – Херсонська державна морська академія.

Херсонська державна морська академія		Система менеджменту якості	04-297-2026 Версія № 2
ЗМІНА: 0	ВИДАННЯ: 25.02.2026	ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ	Стор. 5 з 19

## 4. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ХДМА і регламентує порядок планування, виконання та контролю самостійної роботи здобувачів на бакалаврському та магістерському рівнях вищої освіти.

4.2. Основними завданнями Положення є:

- **нормативне регулювання:** встановлення єдиних вимог до планування, організації та змісту самостійної роботи здобувачів вищої освіти;
- **визначення обсягу:** встановлення співвідношення між обсягом аудиторних занять та самостійної роботи згідно з освітньо-професійними програмами та навчальними планами;
- **методичне забезпечення:** визначення вимог до розробки навчально-методичних матеріалів (рекомендацій, інструкцій, завдань), необхідних для ефективного виконання СР;
- **підвищення якості підготовки фахівців:** створення умов для глибокого засвоєння навчального матеріалу, формування навичок самоорганізації та самоосвіти;
- **встановлення процедур контролю:** регламентація форм, методів та критеріїв оцінювання результатів самостійної роботи, а також термінів їх перевірки;
- **забезпечення академічної доброчесності:** впровадження механізмів, що гарантують самостійність виконання завдань та дотримання етичних норм дослідницької діяльності;
- **цифровізація процесу:** визначення порядку використання платформ дистанційного навчання (наприклад, LMS Moodle) для розміщення завдань та комунікації між викладачем і здобувачем.

4.3. Самостійна робота здобувачів ВО є невід’ємною складовою освітнього процесу, під час якої заплановані завдання виконуються здобувачем під методичним керівництвом викладача. СР є основним засобом засвоєння здобувачем навчального матеріалу в час, вільний від обов’язкових навчальних занять. Згідно з чинним законодавством здобувачі вищої освіти зобов’язані виконувати всі вимоги освітньої програми, що передбачають, зокрема і самостійну роботу.

Херсонська державна морська академія		Система менеджменту якості	04-297-2026 Версія № 2
ЗМІНА: 0	ВИДАННЯ: 25.02.2026	ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ	Стор. 6 з 19

4.4. Підвищення ролі самостійної роботи в ХДМА реалізується через:

- **модернізацію** навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів (силабусів, робочих програм);
- **розробку інноваційних дидактичних засобів**, зокрема інтерактивних навчальних посібників та мультимедійних курсів;
- **впровадження нових форм контролю**, що базуються на об'єктивному оцінюванні результатів самостійної діяльності (кейси, проєктні завдання, комп'ютерне тестування);
- **стимулювання самоконтролю** здобувачів як інструменту усвідомленого навчання.

4.5. Ради із забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти факультетів у своїй діяльності керуються цим Положенням як базовим документом у процесі розробки відповідних положень про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти ХДМА з урахуванням галузевої специфіки та особливостей реалізації відповідних освітньо-професійних програм.

## 5. ФОРМИ, ВИДИ І ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

5.1. Навчальний час, відведений для виконання самостійної роботи, регламентується нормативними документами Міністерства освіти і науки України, навчальним (робочим навчальним) планом. Обсяг самостійної роботи для бакалаврського рівня встановлюється в межах від  $1/3$  до  $1/2$ , з подальшим збільшенням для магістерського рівня до  $2/3$  від загального обсягу навчального часу, відведеного на вивчення конкретного освітнього компонента. Співвідношення обсягів СР та аудиторних занять визначається з урахуванням специфіки та змісту освітнього компонента, його місця і дидактичної мети в реалізації освітньої (професійної, наукової) програми, а також питомої ваги практичних, семінарських і лабораторних занять. Розподіл годин між аудиторною та самостійною роботою фіксується у робочій програмі освітнього компонента (силабусі) та затверджується кафедрою.

5.2. Метою самостійної роботи є системне і послідовне формування компетентностей здобувача вищої освіти, досягнення програмних результатів навчання, а також розвиток самостійності як ключової риси особистості. Це забезпечує здатність до неперервної самоосвіти та підвищує конкурентоспроможність майбутніх фахівців на сучасному ринку праці.

5.3. Основними завданнями самостійної роботи є:

- **забезпечення системного підходу** до формування професійних компетентностей, закріплення та поглиблення теоретичних знань і практичних умінь;

Херсонська державна морська академія		Система менеджменту якості	04-297-2026 Версія № 2
ЗМІНА: 0	ВИДАННЯ: 25.02.2026	ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ	Стор. 7 з 19

- **систематизація та структурування** набутого досвіду для його подальшої інтеграції в професійну діяльність;
- **розвиток навичок самоорганізації**: вміння планувати час, раціонально використовувати ресурси та ефективно застосовувати інформаційні технології;
- **опанування методології роботи з інформацією**: пошук, критичний аналіз та опрацювання джерел для успішного засвоєння освітньої програми;
- **практична реалізація знань** через виконання індивідуальних завдань (курскових проєктів, розрахунково-графічних робіт, творчих та дослідних розробок, схем, карт тощо);
- **стимулювання пізнавальної мотивації** та поглиблення інтересу до науково-дослідної діяльності;
- **виховання культури розумової праці**, ініціативності та відповідальності за результати власного навчання.

#### 5.4. Організаційні форми самостійної роботи:

5.4.1. **Позааудиторна самостійна робота**: робота здобувача, що виконується поза межами навчального розкладу (у бібліотеці, гуртожитку або вдома), а також, залежно від специфіки освітнього компонента, у лабораторіях, спеціалізованих аудиторіях чи майстернях академії.

5.4.2. **Індивідуальна робота під керівництвом викладача**: діяльність за персоналізованим завданням, що передбачає методичний супровід та індивідуальні консультації. Така форма охоплює:

- поглиблене вивчення окремих розділів;
- аудиторне проєктування та виконання творчих завдань;
- роботу з комп'ютерною технікою, симуляторами (тренажерами) та лабораторним обладнанням;
- спортивні тренування.

5.4.3. **Виконання індивідуальних завдань**: робота над проєктами навчального, дослідницького або конструкторського характеру, що видаються у терміни, передбачені робочим навчальним планом.

5.4.4. Завдання комплексного характеру можуть виконуватися **міждисциплінарними групами** здобувачів (із залученням різних спеціальностей чи факультетів), що сприяє розвитку навичок командної роботи.

#### 5.5. Видами індивідуальних навчальних завдань є:

- підготовка конспекту за визначеною темою відповідно до заданого або самостійно розробленого здобувачем плану;
- підготовка реферату за визначеною темою або з окремої вузької проблематики;
- розв'язання розрахункових або практичних (зокрема ситуативних) задач різного рівня складності;

Херсонська державна морська академія		Система менеджменту якості	04-297-2026 Версія № 2
ЗМІНА: 0	ВИДАННЯ: 25.02.2026	ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ	Стор. 8 з 19

- розроблення теоретичних або прикладних функціональних (діючих) моделей явищ, процесів, конструкцій тощо;
- підготовка комплексного опису будови, властивостей, функцій, явищ, об'єктів, конструкцій тощо;
- підготовка анотації додаткових джерел з освітнього компонента, складання бібліографічного опису;
- реферування іншомовних текстів за фаховою тематикою;
- розроблення навчальних і діагностичних тестових завдань;
- виконання інших видів творчих завдань.

5.6. Зміст самостійної роботи з конкретного освітнього компонента визначається робочою програмою, силабусом та методичними рекомендаціями і може охоплювати такі види діяльності:

- підготовку до навчальних занять (лекційних, практичних, семінарських, лабораторних тощо);
- виконання практичних завдань протягом семестру;
- самостійне опрацювання окремих тем відповідно до змісту освітньої програми;
- переклад іншомовних текстів установленого обсягу;
- проведення спостережень, збирання матеріалів і зразків, здійснення та опрацювання результатів анкетування й опитування;
- підготовку і виконання завдань, передбачених програмою практичної підготовки, курсового проектування, творчих робіт тощо;
- підготовку до усіх видів контролю, зокрема курсових і комплексних контрольних робіт, а також атестації здобувачів вищої освіти (складання заліків / екзаменів або виконання та захисту кваліфікаційної роботи);
- участь у роботі студентських наукових гуртків і семінарів;
- участь у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, олімпіадах тощо;
- участь у науковій та науково-методичній роботі кафедр, факультетів і наукових підрозділів академії;
- інші види діяльності, ініційовані академією, факультетом, кафедрою або органами студентського самоврядування.

5.7. Індивідуальна та самостійна робота здобувачів вищої освіти ХДМА може здійснюватися із застосуванням сучасних, зокрема комп'ютерних технологій навчання.

5.8. Здобувач вищої освіти має право ініціювати виконання самостійної роботи, не передбаченої освітньою програмою (навчальним планом і навчально-методичними матеріалами), якщо така робота спрямована на поглиблення та

Херсонська державна морська академія		Система менеджменту якості	04-297-2026 Версія № 2
ЗМІНА: 0	ВИДАННЯ: 25.02.2026	ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ	Стор. 9 з 19

конкретизацію змісту підготовки й реалізацію його навчальних і наукових інтересів.

## **6. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

6.1. Умови для самостійної роботи здобувачів вищої освіти забезпечуються академією та її структурними підрозділами відповідно до їх повноважень у сфері освітньої діяльності.

6.2. Матеріально-технічне та інформаційно-технічне забезпечення виконання СР охоплює:

- електронну бібліотеку академії;
- комп'ютерні класи;
- навчальні аудиторії, лабораторії та майстерні, оснащені необхідним обладнанням;
- інформаційно-освітнє середовище академії.

6.3. З метою забезпечення належних умов виконання СР на складному лабораторному обладнанні, у комп'ютерних класах та інших навчальних об'єктах підвищеної складності або небезпеки така робота може здійснюватися під керівництвом викладачів кафедри або навчально-допоміжного персоналу, які надають необхідні консультації і методичну допомогу.

6.4. Базові структурні підрозділи академії (кафедри, лабораторії, дослідницькі центри тощо) створюють належні умови для участі здобувачів вищої освіти у самостійній навчальній та науково-дослідній роботі.

6.5. Самостійна навчальна і науково-дослідна робота здобувачів здійснюється під керівництвом викладача відповідного освітнього компонента.

6.6. Самостійна робота здобувача вищої освіти має відповідати таким вимогам:

- виконуватися особисто здобувачем вищої освіти або групою здобувачів вищої освіти (у разі комплексного курсового чи дипломного проектування), де кожен учасник виконує визначену частину колективної роботи самостійно;
- бути завершеною розробкою (або її логічно завершеним етапом), у межах якої розкриваються і аналізуються актуальні проблеми визначеної теми чи її окремих аспектів;
- підтверджувати належний рівень компетентності автора (авторів) у висвітленні досліджуваних питань;
- мати навчальну, наукову та/або практичну спрямованість і значущість, а у разі виконання науково-дослідної роботи – містити елементи новизни.

Херсонська державна морська академія		Система менеджменту якості	04-297-2026 Версія № 2
ЗМІНА: 0	ВИДАННЯ: 25.02.2026	ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ	
			Стор. 10 з 19

6.7. Письмова СР оформлюється відповідно до вимог, розроблених і установлених кафедрою, інших нормативних документів, що регламентують порядок виконання й оформлення наукових, навчально-методичних та інших видів робіт.

6.8. Здобувач вищої освіти несе персональну відповідальність за якість і самостійність виконання роботи.

## **7. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

7.1. Організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти здійснюють кафедри, які розробляють та затверджують необхідну документацію, що визначає порядок, зміст і методичне забезпечення виконання самостійної роботи.

7.2. Організація самостійної роботи здобувача передбачає розроблення навчально-методичних матеріалів для самостійного опрацювання освітніх компонентів, зокрема: методичних рекомендацій до вивчення окремих тем і розділів, переліків питань для самоконтролю, тем рефератів, графічних, практичних або творчих завдань, а також інструкцій щодо їх виконання тощо.

7.3. З урахуванням освітнього ступеня кафедри організують і проводять навчальні, наукові й науково-практичні заходи (олімпіади, круглі столи, науково-практичні конференції, конкурси тощо), спрямовані на розвиток професійних компетентностей здобувачів.

7.4. Викладач обирає форми організації самостійної роботи з урахуванням специфіки освітнього компонента, у тому числі із застосуванням дистанційних технологій.

7.5. Питання організації та контролю виконання самостійної роботи систематично розглядаються на засіданнях кафедр.

7.6. За наявності належного методичного забезпечення освітній компонент (повністю або частково) може опановуватися із застосуванням дистанційних технологій.

7.7. У разі виконання самостійної роботи з використанням складного обладнання чи устаткування викладачі кафедри забезпечують проведення відповідних консультацій та дотримання вимог безпеки.

7.8. Самостійна робота з опанування навчального матеріалу виконується здобувачем вищої освіти у вільний від обов'язкових навчальних занять час із використанням освітньо-інформаційного забезпечення. За потреби така

Херсонська державна морська академія		Система менеджменту якості	04-297-2026 Версія № 2
ЗМІНА: 0	ВИДАННЯ: 25.02.2026	ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ	Стор. 11 з 19

робота здійснюється за попередньо затвердженим графіком, що забезпечує індивідуальний доступ до необхідних дидактичних засобів.

7.9. Перелік завдань для виконання СР (обов'язкових ОК та за вибором здобувача), форми її організації, звітності та строки виконання кожного виду роботи визначаються робочою програмою і силабусом освітнього компонента (розділ «Самостійна та індивідуальна робота здобувачів вищої освіти»). Обов'язково визначаються обсяг часу, відведений на самостійну роботу, тематика завдань, перелік рекомендованих джерел та форма звітування.

7.10. Під час підготовки здобувачів до виконання самостійної роботи викладач забезпечує формування в них раціональних умінь і навичок розумової праці: роботи з навчальною та науковою літературою, структурування матеріалу, складання плану й формулювання запитань до прочитаного, виокремлення головних положень, формулювання та аргументації висновків.

7.11. Під час планування самостійної роботи кафедра враховує її співвідношення з іншими видами навчальної діяльності з метою недопущення перевищення граничного тижневого навчального навантаження здобувача.

7.12. Самостійна робота з кожного освітнього компонента передбачає обов'язкову складову (опанування програмного матеріалу) та може містити вибірккову складову, що передбачає виконання додаткових завдань з метою поглиблення професійних компетентностей здобувача.

## **8. КЕРІВНИЦТВО САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

8.1. Керівництво індивідуально-консультативною та самостійною роботою здійснюється шляхом створення умов для розвитку індивідуальних здібностей здобувачів вищої освіти та формування компетентностей відповідно до освітньої (професійної або наукової) програми.

8.2. Керівництво самостійною роботою здобувачів здійснюється за рахунок загального бюджету часу, передбаченого для аудиторної та позааудиторної роботи викладача.

8.3. Навчальний час для індивідуально-консультативної роботи викладача зі здобувачами визначається нормами часу та обліку навчальної роботи відповідно до робочого навчального плану.

Херсонська державна морська академія		Система менеджменту якості	04-297-2026 Версія № 2
ЗМІНА: 0	ВИДАННЯ: 25.02.2026	ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ	
			Стор. 12 з 19

8.4. Відповідно до наказу ректора академії «Про затвердження норм часу» проводяться:

- консультації протягом семестру (поточні) за графіком, затвердженим на засіданні кафедри;
- консультації перед контрольним заходом (екзаменаційні) за розкладом;
- керівництво та оцінювання виконання індивідуальних завдань, передбачених робочим навчальним планом;
- керівництво практичною підготовкою здобувачів ВО;
- консультування з питань атестації;
- керівництво підготовкою кваліфікаційних (випускних) робіт.

8.5. Консультація – одна з форм організації освітнього процесу, що проводиться з метою отримання здобувачем відповіді на окремі теоретичні чи практичні питання, пояснення теоретичних положень та особливостей їх практичного застосування. Визначають такі види консультацій:

- тематичні – з окремих тем освітнього компонента або складних питань програмного матеріалу;
- цільові – перед виконанням контрольних робіт або інших форм поточного чи підсумкового контролю;
- активні – із застосуванням активних методів навчання (наприклад, у форматі пресконференції);
- консультації із самостійної роботи – під час виконання завдань самостійної роботи, курсових та кваліфікаційних робіт (проектів).

8.6. Навчальне навантаження викладача з керівництва курсовими проектами (роботами) визначається відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.02.2022 № 186 «Про затвердження Рекомендованого переліку видів навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи для науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників» і охоплює час для проведення консультацій, перевірки та захисту робіт.

## **9. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

9.1. Навчально-методичні та навчальні матеріали й видання повинні містити рекомендації щодо виконання СР, враховуючи специфіку освітнього компонента.

9.2. Рекомендації щодо самостійного опрацювання або повторення навчального матеріалу містять інформацію про терміни виконання, обсяг і рівень якості засвоєння матеріалу, перелік рекомендованих навчальних і наукових джерел, а також питання для самоконтролю, тестові та контрольні завдання, вимоги та приклади оформлення самостійної письмової роботи.

Херсонська державна морська академія		Система менеджменту якості	04-297-2026 Версія № 2
ЗМІНА: 0	ВИДАННЯ: 25.02.2026	ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ	Стор. 13 з 19

9.3. З метою удосконалення навичок роботи з навчальною та науковою літературою кафедри можуть розробляти й надавати здобувачам вищої освіти довідкові, нормативні, технічні та технологічні матеріали.

9.4. Методичні рекомендації до проведення навчальних занять повинні містити:

- для практичних занять – приклади розв’язання задач, варіанти завдань для самостійного виконання;
- для лабораторних робіт – короткі теоретичні відомості за темою, методику виконання та обробки результатів, вимоги до оформлення робіт, інструкції з техніки безпеки;
- для семінарських занять – тематику й методику опрацювання теоретичних питань із визначенням проблемних аспектів теми;
- для курсових та кваліфікаційних робіт (проектів) – структуру роботи, зміст розділів, вимоги до оформлення текстової та графічної частини, оформлення списку джерел та приклади оформлення матеріалів.

9.5. Інші складові навчально-методичного забезпечення освітнього компонента визначає кафедра. Зокрема, це можуть бути:

- підручники та навчальні посібники, а також авторські матеріали, розроблені викладачем;
- індивідуальні завдання;
- збірники ситуаційних завдань (кейсів);
- приклади розв’язування типових задач чи виконання типових завдань;
- мультимедійні презентації;
- ілюстративні матеріали;
- каталоги ресурсів тощо.

9.6. Навчальний матеріал освітнього компонента для виконання самостійної роботи враховується під час проведення підсумкового оцінювання на рівних умовах із матеріалом, опрацьованим під час аудиторних занять.

## **10. КОНТРОЛЬ І ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ**

10.1. Результати СР оцінюються згідно з чинними шкалами оцінювання: національною, 100-бальною та ЄКТС.

10.2. Контроль за виконанням СР здійснюється відповідно до виду самостійної роботи і передбачає такі форми:

- тестування;
- виконання контрольних та розрахунково-графічних робіт;
- контрольні питання після кожної лекції;

Херсонська державна морська академія		Система менеджменту якості	04-297-2026 Версія № 2
ЗМІНА: 0	ВИДАННЯ: 25.02.2026	ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ	Стор. 14 з 19

- співбесіду;
- захист курсових проєктів (робіт);
- перевірку виконання індивідуальних завдань під час практичної підготовки;
- ділові ігри та участь у науково-практичних заходах;
- колоквиуми;
- завдання, що передбачають нестандартний спосіб розв'язання;
- звіти за результатами виконання лабораторних та інших видів робіт та ін.

10.3. Самостійна робота здобувачів вищої освіти може оцінюватися як:

- підготовка до навчальних занять, самостійне опрацювання навчального матеріалу (конспектування тем в цілому чи окремих питань, що не увійшли до лекційних, практичних / семінарських / лабораторних занять);
- написання рефератів (доповідей), есе, реферування першоджерел;
- виконання розрахункових завдань;
- участь у конференціях, опрацювання завдань робочих зошитів, конспектів навчальних або наукових текстів, їх переклад з іноземної мови;
- підготовка анотацій, реферативних матеріалів із публікацій;
- участь у спортивних змаганнях, предметних олімпіадах та інших формах академічної активності.

10.4. Бали (оцінки), отримані за виконання різних видів самостійної роботи, вносяться до Журналу обліку роботи академічної групи та враховуються при формуванні загального результату.

На початку вивчення освітнього компонента викладач зобов'язаний ознайомити здобувачів із критеріями оцінювання завдань самостійної роботи та системою накопичення балів протягом семестру.

Перелік питань і завдань для семестрового контролю у формі екзамену разом із критеріями оцінювання доводиться до відома здобувачів на початку семестру.

## 11. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

11.1. Відповідальність за видання, актуалізацію та анулювання Положення несе навчально-методичний відділ та відділ забезпечення якості освіти відповідно до ДП «Управління документацією».

11.2. Контроль за виконанням вимог Положення несуть посадові особи відповідно до власних функціональних обов'язків.

### УКЛАДАЧІ:

Завідувач

навчально-методичного відділу



Валентина ЧЕРНЕНКО

Херсонська державна морська академія		Система менеджменту якості	04-297-2026 Версія № 2
ЗМІНА: 0	ВИДАННЯ: 25.02.2026	ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ	Стор. 15 з 19

Методист  
навчально-методичного відділу

  
03.03 2026 р.

Тетяна ТИМОФЕСВА

**ПОГОДЖУЮ:**

Декан  
факультету судноводіння

  
04 березня 2026 р.

Ярослав НАГРИБЕЛЬНИЙ

Декан  
факультету суднової енергетики

  
4 березня 2026 р.

Олександр АКІМОВ

Т.в.о. начальника відділу  
забезпечення якості освіти

16 березня 2026 р.  
Тетяна

Тетяна СПИЧАК

Начальник  
юридичного відділу

  
06 03 26

Олександр СЛІПЧЕНКО

Херсонська державна морська академія		Система менеджменту якості	04-297-2026 Версія № 2
ЗМІНА: 0	ВИДАННЯ: 25.02.2026	ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ	
		Стор. 16 з 19	

### АРКУШ РОЗСИЛКИ

№ п/п	Назва підрозділу	№ примірника
1.	Відділ забезпечення якості освіти	Контрольний
2.	Перший проректор	Врахований № 1
3.	Навчально-методичний відділ	Врахований № 2
4.	Деканат факультету судноводіння	Врахований № 3
5.	Деканат факультету суднової енергетики	Врахований № 4
6.	Відділ інформаційного супроводу освітнього процесу	Врахований № 5
7.	Відділ організації практики, дипломування та працевлаштування	Врахований № 6
8.	Кафедри	Врахований № 7
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		
16.		
17.		
18.		
19.		
20.		
21.		
22.		



Херсонська державна морська академія		Система менеджменту якості	04-297-2026 Версія № 2
ЗМІНА: 0	ВИДАННЯ: 25.02.2026	ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ	
		Стор. 18 з 19	

### АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

Номер зміни	Дата	Сторінки зі змінами	Перелік пунктів, до яких було внесено зміни

